

Kobbersmedefirmaet W. E. Jensen & Søn 1828-1978

Peter Wilhelm Jensen blev født den 13. maj 1800, da hans forældre, hattemagermester Svend Jensen og hans kone, Dorthe Cathrine, født Lund, var til marked i Roskilde. De boede ellers i Kongens Lyngby, men flyttede siden til København, hvor de oplevede bombardementet i 1807 og måtte flygte over Knippelsbro til Amager. Peter kom i lære hos kobbersmedemester Nyholm, fra hvem han efter endt læretid overtog inventar og redskaber, deriblandt "hesten", en svær egetræsbjælke med krum hals og fire ben, jernskødeskindet og den store mukkert. Disse tre stykker værktøj holdtes højt i ære og fandtes endnu 100 år efter i smedien på Vesterbrogade.

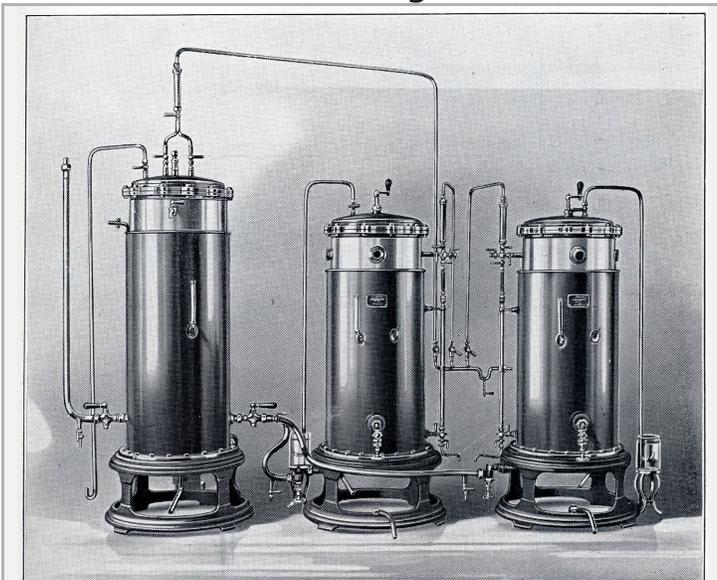
I 1828 udførte P. W. Jensen sit mesterstykke, en kobber-temaskine og en messing buddingeform, som af kobbersmedelaugget blev indsendt til Det kongelige Akademi for de skønne Kunster, og antaget af Akademiets direktør, maleren C. W. Eckersberg. Samme år fik han borgerskab som kobbersmedemester i København. Hans værksted lå på Frederiksberggade 6 i kælderen med udsalg mod gaden, så bønderne, strax efter at være kommet ind ad Vesterport, mødte hans butik, der tilbød potter, pander, kedler og kasseroller. Når der skulle laves større arbejder brugte man Frederiksberggade som arbejdsplads, så nittehovederne fløj til alle sider til fare for naboernes vinduer, og stille gik det jo heller ikke for sig. På en klage fra genboen, urtekræmmer Hørring, svarede P. W. Jensen, at han kunne jo sætte skodder for sine vinduer.

Efterhånden fik P.W. Jensen bestillinger på mere avanceret gods, som store farver- og bryggekedler, brændevinspander og svaleapparater, og blandt hans kunder var brygger J. C. Jacobsen i Brolæggerstræde. I august 1847 leverede P. W. Jensen en åben bryggekedel, en vandkedel, en urtbeholder samt en sibund til Jacobsens nye bryggeri i Valby, Carlsberg. De vejede tilsammen 2469 pund og betaltes efter vægt. I disse apparater bryggedes den første

bryg på Carlsberg i november 1847, og de fungerede indtil 1857, hvor Jakobsen bestilte en lukket bryggekedel af kobber på 2453 pund.

I 1854 købte Jensen gården over for brygger Jacobsens bryggeri, Brolæggerstræde 6, men kort efter blev pladsen der også for trang, og værksted og bolig flyttede til Teglgårdsstræde nr. 5 i 1857.

P. W. Jensens ældste søn Wilhelm Emilius Jensen, født 1831, gik i lære hos sin far og blev svend 1850. Derefter rejste han til udlandet og arbejdede på store kobbersmedeværksteder i Wien, hvor man fremstillede kedler, destillationsapparater og andet gods til brænderier, så han var godt rustet, da Carlsberg og andre bryggerier fik brug for mere avanceret apparatur. 1862 fik han borgerbrev og oprettede 1868 sin egen kobbersmedie i Kattesundet 14, siden flyttede han til Studiestræde 5 i 1874. I 1871 overtog han faderens værksted under sit eget navn.

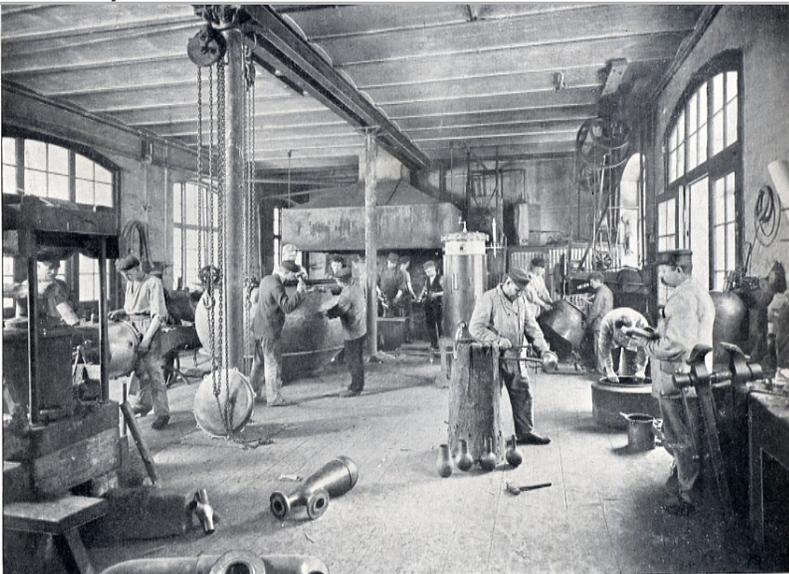

Gærapparat fremstillet til Carlsbergs laboratorium af W. E. Jensen & Søn

På Carlsbergs laboratorium arbejdede den senere professor E. C. Hansen med rendyrkning af gær, og det af ham dertil konstruerede apparat, der var banebrydende inden for sin art, fik W. E. Jensen overdraget at fremstille. Det første leveredes 1887 til Gl. Carlsberg, det næste til Ny Carlsberg, nr 3 til Tuborg. Nr 4-9 gik til udlandet, nr. 10 til bryggeriet Ceres i Aarhus, nr 11 til Albani i Odense og nr 12 til Amerika. 1928 var der ialt leveret 200 af disse apparater, og de er

solgt overalt i verden. Da der ikke var taget patent på gærapparaterne, blev de ofte eftergjort af udenlandske fabrikker med ubetydelige ændringer.

Et andet af firmaets specialer var "de Kjeldalske kolber" til kvælstofbestemmelse, opfundet af professor J. G. C. T. Kjeldal på Carlsbergs laboratorier. De krævede stor håndværksmæssig dygtighed, da de skulle være uden lodninger og derfor blev drevet op i ét stykke af en kobberbund.

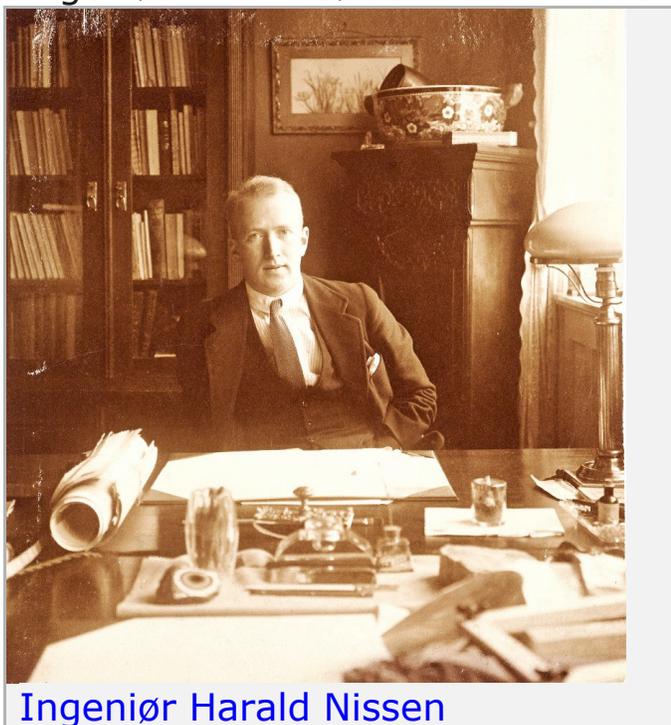

W. E. Jensen & Sønns værksted på Vesterbrogade, ca. 1890

I 1888 flyttede firmaet til Vesterbrogade 107B, hvor der opførtes en 2-etagers bygning i gården som værksted og fabrik. Charles V. Jensen, der var W. E. Jensens ældste søn, overtog efter sin læretid og uddannelser i Berlin og Amerika firmaet efter sin fars død i 1901 under navnet "W. E. Jensen & Søn". I hans tid udvikledes samarbejdet med hospitaler og apoteker om konstruktion af steriliseringsapparater og autoklaver og andet apparatur i rustfrit stål. Desuden udførtes inventar til hospitaler, sanatorier, hoteller og fængsler, der kunne klare de sanitære fordringer, som den øgede hygiejne krævede. Man fortsatte med at lave store bryggekedler i kobber, svale- og køleapparater og siden også meget store lagringstanke i aluminium og stål til bryggerierne. Det sidste, Charles Jensen leverede af større arbejder var de store kobberbryggekedler til

Kongens Bryghus i 1925. Af mindre ting kan nævnes, at guldæblerne til Caritas-springvandet på Nytorv i København blev fremstillet af W. E. Jensen & Søn.

Efter Charles V. Jensens død i 1925 blev det gamle firma drevet videre af hans kompagnoner ingeniør O. Bruhn, der blev ansat i 1905, og civilingeniør [Harald Nissen](#), som indtrådte i firmaet 1923; tilsammen var de indehavere af W. E. Jensen & Søn fra 1924. Da Ingeniør Bruhn døde i 1935 overtog Harald Nissen firmaet alene.

[Ingeniør Harald Nissen](#)

I hans tid fortsattes leverancerne og samarbejdet med de store bryggerier, hospitalerne og apotekerne, foruden med mejerier og andre dele af fødevareindustrien. Medicinalindustrien, som Nordisk Insulinlaboratorium (senere Novo Nordisk), gjorde store fremskridt i 1930'erne og 40'erne og fik brug for nye apparater til fremstilling af for eksempel insulin og enzymer, samt inventar til tabletfremstilling. Rustfrit stål var nu det foretrukne materiale, medens arbejderne i kobber blev færre. Firmaet klarede sig således godt gennem de besværlige 30'ere og 40'ere, trods krigens mangel på råvarer, blandt andet ved tekniske forbedringer af de ofte meget specielle apparater.

1952 konstruerede Harald Nissen en ny form for autoklave med vandkøling, der kunne køles ned 12 gange så hurtigt, en klar

forbedring for hospitaler og apoteker. Ligesom sin forgænger W.E. Jensen afstod han fra at tage patent på autoklaven.

I 1960'erne begyndte pladsen på Vesterbrogade at blive for trang, og man planlagde at flytte firma og værksted ud på Artellerivej i Avedøre, men efter Harald Nissens død i 1963 blev disse planer vistnok sat i bero, og firmaet førtes videre på Vesterbrogade under ledelse af ingeniør Carl P. Jørgensen.

Firmaet ophørte i 1978. En samling af dets arkivalier findes i stadsarkivet på Københavns Rådhus, sikkert indleveret af ingeniør Carl P. Jørgensen, der også omtalte firmaetshistorie i en radioudsendelse om kobbersmedefaget engang i 1960'erne.

Kilde: O. Randa-Boldt, W.E.E.Jensen & Søn, 1828-1928. Blade af en 100-Aarig Kobbersmedies Historie.